

Stip op de horizon

Zondagmorgen 8 december 2024, Sint Catharijnekerk, ds. Eibert Kok
Lezingen: Maleachi 3: 1-5 en Lucas 3: 1-6

Om toe te leven naar Kerst worden er elk jaar allerlei soorten Adventskalenders gemaakt.

Collega Peterjan van der Wal schreef erover in ons kerkblad.

Je hebt ze in allerlei soorten en maten. Gamma heeft er een. Elke dag een deurtje op internet dat je kunt openklikken met een aanbieding voor die dag.

En je kunt ze kopen. De Rituals adventskalender, en de Max Verstappen Red Bull racing adventskalender, een adventskalender voor katten, of kalenders met een cadeautje voor elke dag, kalenders met inhoud, tenminste, materieel.

Maar iedereen in de kerk snapt wel dat adventskalenders van oorsprong daarvoor niet bedoeld zijn.

Vandaag hebben we in de kerk ook de adventskalender van de Protestantse Kerk, met een stukje bezinnende inhoud.

Adventskalenders, ze zijn bedoeld om van dag tot dag toe te leven naar het Kerstfeest. Dat is de stip op de horizon.

Gisteren is de Blankenburgverbinding geopend met de nieuwe tunnel bij Rozenburg, waardoor we makkelijker naar de overkant van de Waterweg kunnen.

Twee weken geleden was er een open dag. Toen ben ik erdoor heen gewandeld en heb ik dit stukje civiele techniek van dichtbij kunnen bekijken.

Toen ik vier jaar geleden in gesprek kwam met Brielle, woonde en werkte ik aan de overkant.

De route ging door de Beneluxtunnel. Dat was omrijden. Maar toen stonden overal al de borden: in 2024 wordt de Blankenburgverbinding geopend. Dat was de stip op de horizon.

Al die werklui hebben er keihard naartoe gewerkt. Soms zat het mee, soms zat het tegen.

Maar steeds was die stip op de horizon bepalend. In 2024 moet het project af zijn.

Ik vind het trouwens wonderlijk om te zien bij zo'n project hoe dan in betrekkelijk korte tijd het landschap verandert – tenminste zo was het aan de noordkant, aan de zuidkant was dat al jaren geleden. Maar ook daar.

Ik zag op een lokale nieuwssite een berichtje over een van de deelnemers aan de open dag, de inmiddels 80-jarige Wim van Oudheusden, die tot november 1965 in het dorpje Blankenburg gewoond had. De zuidkant van de tunnel ligt volgens hem vlak langs de boerderij van een buurman van hem. "Ik rij bijna over het aardbeieveldje waar ik toen geplukt hebt." Maar ja, alles wat in de weg stond moest wijken voor die weg die er komen moest. Dat was de stip op de horizon.

Zo gaat dat bij de aanleg van een weg. Elke hindernis moet genomen worden, weggewerkt, opgelost, bergen en heuvels geslecht, dalen opgehoogd, kromme wegen recht gemaakt, zodat die route er komen kan.

Daarmee zijn we bij de woorden van de profeet die in het Bijbelgedeelte van vandaag door Johannes de Doper worden uitgesproken. Daarmee roept hij mensen op tot inkeer.

Waarom? Vanwege die stip op de horizon.

Stip op de horizon. Dit plaatje kwam ik meerdere keren tegen: bij een site over management, bij overheidsinstellingen, bij een politieke partij.

Telkens gaat het om de stip op de horizon: waar wil je naar toe als bedrijf, als overheidsinstantie, als politieke partij, als persoon? Wat is jouw stip op de horizon?

Zomaar iets wat ik tegenkwam: "Een einddoel voor ogen hebben is een uitstekend startpunt voor alles wat je wilt bereiken. ... Een schip zonder roer is een stuurloos schip. Het mist richting. Het kan zijn motorkracht niet doelgericht inzetten, want het dobert doelloos rond. Plus: als je niet weet wat je wilt, word je al gauw ingezet voor het bereiken van doelen van anderen die wél weten wat ze willen bereiken. Een doel voor ogen hebben, je stip op de horizon, werkt heel krachtig. Juist omdat het zo krachtig werkt is het zo belangrijk om heel zorgvuldig te zijn in het formuleren van wat je stip op de horizon is. Als je je realiseert dat alles in jou, bewust en onbewust, aan de slag gaat om je einddoel te realiseren, weet je dat het heel belangrijk is dat je toewerkt naar een doel dat je ook daadwerkelijk wilt bereiken." Einde citaat.

Advent gaat volgens mij ook over die stip op de horizon.

En die stip op de horizon is niet in de eerste plaats een datum op de kalender, 25 december, het Kerstfeest, want het Kerstfeest is een feest dat weer verder verwijst, naar het koninkrijk van God, een wereld waarin ieder mens in vrede kan leven. Het gaat er om dat dat koninkrijk dichterbij komt.

Als ik dan die sites lees, dan gaat het over strategieën om het doel te bereiken, om keuzes die je moet maken: wat doe je wel, wat doe je niet? Wat is er voor nodig om je doel te bereiken?

Nog een keer in die taal: "Alles in jou gaat, bewust en onbewust, aan de slag om je einddoel te realiseren."

Dat stelt mij nu voor de vraag in hoeverre ik mijn leven laat leiden door dat einddoel, door die stip op de horizon, in hoeverre ik mijn leven zo inricht, dat ik bewust en onbewust daarnaartoe werk.

In hoeverre laat ik mij leiden dat koninkrijk van God, dat in Jezus dichtbij gekomen is, en dat tegelijk als stip op de horizon daar voor me staat? Wil ik me laten leiden door die stip op de horizon?

Ja ... Maar ... Er zijn ook nog zoveel andere dingen waar ik prioriteit aan geef.

Soms laat ik me helemaal niet leiden door die stip op de horizon, maar laat ik me inderdaad leiden door allerlei andere dingen die op mij afkomen.

Ter vergelijking. Vorige maand was in Azerbeidzjan de grote klimaatconferentie van de Verenigde Naties. Bijna iedereen is het erover eens dat er maatregelen nodig zijn om klimaatprobleem aan te pakken. Stip op de horizon: Zoveel minder vervuiling over zoveel jaar. Ja! Maar ... En dan stukt het. Er zijn ook nog heel veel andere belangen, waardoor die stip op de horizon vertraagd of helemaal nooit bereikt zal worden.

Zeggen dat je iets wilt bereiken, vraagt ook om keuzes die daarnaartoe werken, anders komt er niks van. Elke zondag bidden we in de kerk: uw koninkrijk kome.

Een stip op de horizon vraagt om keuzes.

Wat doe je wel of ga je doen, en wat doe je niet, waar stop je mee?

Kom ik bij de lezingen van vandaag. De eerste lezing is uit het boek Maleachi, een van de kleine profeten uit het Oude Testament. De profeet spreekt daar namens God. "Let op, Ik zal mijn bode zenden, die voor mij de weg zal effenen." Er wordt een soort wegbereider aangekondigd.

Later, ten tijde van Jezus, dachten zijn volgelingen: Hé, Johannes de Doper, dat lijkt die wegbereider wel, dat zal degene zijn die door de profeet werd aangekondigd.

Want Johannes de Doper, dat was min of meer de wegbereider voor Jezus.

Maar eigenlijk zeg ik het dan niet goed. Johannes was niet alleen een wegbereider voor Jezus, maar veel meer een wegbereider voor die nieuwe werkelijkheid die Jezus vertegenwoordigt, die in Jezus verwerkelijk wordt, die in Hem nabijgekomen is.

Het koninkrijk van God is nabijgekomen, in Hem.

Hoe doet Johannes dat voorbereidende werk? Door de mensen op te roepen ruimte te maken bij zichzelf voor die werkelijkheid van het koninkrijk van God, die in Jezus dichtbij zal komen. Maak je er klaar voor, richt je op die stip op de horizon.

En dat vraagt keuzes. Wat doe je wel, wat doe je niet? Wat draagt bij aan het groeien van dat koninkrijk van God, en wat staat het in weg? Wat stimuleert het, en wat belemmert het, in jouw leven?

Bergen, die een belemmering zijn om die route te realiseren, moeten geslecht worden, weggehaald, dalen opgehoogd, kloven gedicht, kromme wegen recht gemaakt.

En de profeet Maleachi geeft ook wel voorbeelden.

Hij spreekt over tovenaars en echtbrekers, over mensen die meened plegen, kortom over mensen die anderen bedriegen en ondertussen de schone schijn ophouden, die leven ten koste van anderen.

Het gaat over mensen die hun dagloners uitbuiten, over werkgevers dus die hun werknemers geen redelijk salaris geven, maar de opbrengst vooral in eigen zak willen steken, of in die van de aandeelhouders.

We zien het om ons heen gebeuren. De mensen onderaan worden soms uitgeknepen en bovenaan klotst het geld tegen de plinten. De religie van de vrije markt economie. Geen stip op de horizon, ja misschien met de mond, maar eigen belang eerst.

Het gaat over mensen die hun dagloners uitbuiten. Zijn wij dat ook niet, als onze kleding uit China en Bangladesh komt die daar vaak onder erbarmelijke omstandigheden gemaakt wordt, met slechte condities voor de werknemers en voor het milieu? En misschien geldt dat ook wel voor onze kerstversiering die met containers over zee daarvandaan komt. Mensen die hun dagloners uitbuiten. Ben ik dat soms ook?

Het gaat over mensen die weduwen en wezen onderdrukken en vreemdelingen geen plaats gunnen.

Hoe gaan wij daarmee om, persoonlijk, en als samenleving?

De vraag hier is ongetwijfeld: Willen mensen zich laten leiden door die stip op de horizon? Durven ze dat? Hebben ze het lef en het vertrouwen om in hun leven zo te kiezen dat ze ook alles op alles zetten om dat einddoel te bereiken? Hebben wij dat?

Ook Johannes de Doper maakt het concreet wat het betekent als wij mensen de weg bereiden voor die werkelijkheid van Jezus. Dan moeten we iets verder lezen dan het gedeelte van vandaag.

Hij gaat daar tekeer tegen de mensen: "Addergebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel?" Je kunt je er wel achter verschuilen dat je van goeie komaf bent: Wij hebben Abraham als vader. Daar gaat het helemaal niet om.

Je kunt wel terug kijken, maar dat heeft geen zin. Kijk vooruit, naar de stip op de horizon, het goede nieuws van wat komen gaat, richt je daarop, en breng vruchten voort die passen bij een nieuw leven.

Een boom die geen goede vruchten draagt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen. Dat is de stijl van Johannes.

Het is een andere toon dan we straks bij Jezus zullen horen, maar de overeenkomst is dat je je leven richt op het koninkrijk van God dat in Jezus dichtbij gekomen is.

De mensen vragen aan Johannes: "Wat moeten we dan doen?"

Johannes geeft heel praktische antwoorden. Als je twee stel onderkieren hebt, geef er dan een aan wie er geen heeft. Doe met eten precies hetzelfde. Als je tollenaar bent: Vraag niet meer dan je opgedragen is. Als je soldaat bent: Pers niemand af, laat je niet omkopen. Daar komt het op aan: Wat doe je wel, wat doe je niet?

Laat je in alles leiden door die stip op de horizon, het koninkrijk dat wij verwachten.